

— Lijepo i hrvatsko —

Dizajn koji život znači

Mladi hrvatski produkt-dizajneri **postiču sve veće uspjehe u inozemstvu** zahvaljujući kreativnu i kvalitetnu pokućstvu i opremi za dom, ali i domišljatim marketinškim kampanjama

tekst SANJA MUZAFERIJA foto ARHIVA

Nedavno je u Zagrebu, u sklopu međunarodnog kulturnog programa EXPORT-IMPORT, održan okrugli stol s temom "Hrvatski dizajn u europskom kontekstu", a među sudionicima su bila i neka od najuspješnijih imena hrvatskoga suvremenog dizajna - Luka Borčić (Trans ID/studio Borčić), Lana Cavar (Placement Publications), Dario Dević, Ivana Fabio, Lina Kovačević i Branka Ščepanović (ROBA). Hrvatski dizajneri su se u posljednje vrijeme u nekoliko navrata potvrdili na međunarodnoj sceni, sve češće dobivaju prestižne nagrade i o njima se piše u vrhunskim svjetskim publikacijama, pri čemu je ipak mnogo lakše grafičarima, dok produkt-dizajneri (i modni) za izradu svojih djela trebaju puno više sredstava.

USPRKOS POJEDINAČNIM USPJESIMA, izvan granica Hrvatske još uvijek ne postoji svijest o hrvatskom dizajnu kao kvalitetnu proizvodu niti je prepoznat identitet hrvatskog dizajna. Afirmaciju hrvatskog dizajna u svijetu za sada uspješno obavljaju Numen (Numen/for Use) koji surađuje s velikim svjetskim kućama, kao što su Moroso, Polyform i MDF, ali sve češće iskoračuju i drugi. S druge strane, postavlja se i pitanje kako prodati proizvode s potpisom hrvatskih dizajnera u Hrvatskoj kad su preskupi, što je pak povezano s malim serijama u kojima se proizvode.

Među mladim i uspješnim hrvatskim produkt-dizajnerima sve se češće spominje GRUPA, ljubimci časopisa poput Elle Decorationa te priloga Nekretnine i Dom&Dizajn. Mladi su, kre-

Naslonjač i dvosjed 3Angle koje je dizajnirala GRUPA

ativni, rade puno i možda jedini, osim Numena, već imaju mnogo realiziranih stvari. Tihana Gotovuša-Taraba, Ivana Pavić i Filip Despot upoznali su se na studiju produkt-dizajna na Arhitektonskom fakultetu, a GRUPA djeluje od 2006. i zajednički postiže značajne rezultate, dokazujući da dizajn u ovoj zemlji ne samo da postoji, nego da se, ako ste snalazljivi, od njega ipak može i živjeti. Među njihovim prvim poslovima bila je suradnja s tvrtkom Artisan iz Tešnja, za koju su 2007. razvili kolekciju "Basic" - stolci, komode, višenamjenske kockice od orahova drveta koje mogu poslužiti kao taburei, stolice za kavu, držače za novine, stolove, krevete i police. Za kolekciju su dobili priznanje struke, HDD im je na izložbi hrvatskog dizajna "07/08" (2008.) dodijelio posebno prizna-

nje u kategoriji profesionalni produkt-dizajn, a nakon toga ih je hrvatski "Elle decoration" izveo kao najbolje mlade dizajnere, čime su ušli u konkurenciju za EDIDA (Elle Decoration International Design Award) i dobili mogućnost izlaganja u Milanu. U Milanu su bili primijećeni, a pozitivne ocjene došle su s uvažena mjesta: od samog selektora izložbe Salone del mobile Giulia Cappellinija koji je bio oduševljen. Izlagački prostor koji stoji tisuću eura po metru četvornom za njih je bio besplatan, ali trebalo je u Milano otputovati, ondje prespavati, jesti, rasvijetliti izložke...

ČLANICA GRUPE IVANA PAVIĆ porijeklom je s Korčule pa su izborili novčanu pomoć od općine Smokvice, Vela Luke i Lumbarde, a pomogli su i kolege dizajneri, prijatelji, snimatelji, no, zanimljivo, Grad Zagreb nije. "Forsiramo produkt-dizajn, premda smo i svaštari - radili i grafički dizajn, interijere... Rad na interijerima je način da ipak realiziraš, pa makar komadno vlastiti produkt-dizajn. Naj sretniji smo kad vidimo realiziran predmet koji smo donedavno samo zamišljali i crtali... Zajedno s članom NUMEN-a Nikolom Radeljkovićem, Tatjanom Bartaković, Andreom Hercog i Ivanom Fabio, kolegama koji su rekli: OK, malo nas je, al nas ima, pa hajdemo se okupiti u platformu kojom

bismo još bolje pokazali što znamo i možemo, oformili smo ReAktor, zamišljen kao protočni kolektiv za razmjenu i razvoj dizajnerskih ideja, a sve iz želje da se stvore novi temelji za hrvatski produkt-dizajn budući da je industrija ili propala ili potpuno izgubila interes", kaže Filip Despot.

NA NEDAVNOJ AMBIENTI GRUPA je predstavila svoj novi naslonjač i dvosjed. Njihova i NUMEN-ova sofa, (obje je proizvela Kvadra) zapravo su prve prave hrvatske dizajnerske sofe (i dizajn i tvrtka i proizvodnja su u cjelosti made in Croatia). "Naš je rad na natječaju tvornice ojaštucena namještaja Kvadra, koja je u suradnji s HDD-om raspisala natječaj za dizajn rasklopiva ojaštucena namještaja, nagrađen trećom nagradom. Tvornica je proizvela garnituru 3Angle, ►

► koja je sada u prodaji", kaže Despot. "Do sada smo izlagali u Milanu, Kölnu i Beogradu, svoje proizvode uspješno prodajemo u dućanima Modus i Intera, i veoma smo zadovoljni suradnjom, a interes kupaca koji cijene kvalitetan hrvatski proizvod je velik".

IAKO JE TO DOBAR PRIMJER uspješne suradnje domaćih dizajnera i tvornice namještaja, kreću li se stvari uistinu nabolje? "U posljednje dvije godine hrvatski produkt-dizajn puno

Iako je hrvatska industrija propala ili izgubila interes za hrvatski dizajn, postoji mnogo kupaca koji cijene kvalitetan hrvatski proizvod

je zastupljeniji u medijima, više je dizajnera koji grizu, prizvođača i trgovina koje žele mladim ljudima dati priliku. Polako se formira neka nova dizajnerska scena. Kriza je često doba kada se rađaju nove ideje i kada mnogi imaju vremena posvetiti se nekim stvarima, a uz to primjećujem da sa Studija za dizajn pri Arhitektonskom fakultetu izlaze neki novi klinci koji ne čekaju da ih netko zamijeti, nego sami ulažu svoj novac, često džeparac, u prototipove te zajedno s majstorima u radionici pokušavaju proizvesti stvari koje se lako, brzo i s minimalnim ulaganjima mogu proizvesti, te se sami bave i marketingom, PR-om, distribucijom ili svoje stvari prodaju putem Facebooka i na razne druge načine. Ukratko, uzimaju stvari u svoje ruke i trude se", kaže Boba Blašković, urednica časopisa D&D.

Mlada dizajnerica Ana Tevšić kaže da je jedan od razloga zašto su nove generacije produkt-dizajnera mnogo provokativnije od prijašnjih i to što su ih na fakultetu isprepadali da ako se ne trgnu, posla sasvim sigurno neće imati. Ta je 25-godišnjakinja u samo godinu dana otkad je završila studij postigla mnogo: prošlog ljeta je nastupila na Clerkenwell Design Weeku u Londonu gdje je bila jedna od novootkrivenih nada izvan britanskog otoka. Njeni se radovi mogu pronaći u dućanu Elfs u Amruševoj ulici u Zagrebu, a uskoro ulazi i u Dizajnholik.

ČINI SE DA SU U OVOM SLUČAJU strah ili trezvenost i realističnost poticajno utjecali na razvoj događaja. Neki od dizajnera zaista su se trgnuli i u posljednje dvije godine na tržištu se našlo 50-ak vrlo kvalitetnih proizvoda o kakvima smo donedavno mogli samo sanjati, a samoorganizacijom npr. Shopworksa, u prostoru MSU-a (Zbirke u pokretu), pokazuju svo-

Stolić Tanz koji je dizajnirala GRUPA

Pokušstvo Boomerang koje možete sami oblikovati

Riječka dizajnerica Svjetlana Despot izlaže svoj produkt-dizajn u svom dućanu Data Decor u Rijeci

ju prisutnost. Taj je projekt zamišljen kao kontinuirana suradnja desetak dizajnera i MSU-a, s ciljem promišljanja pojma i funkcije muzejskog dućana, kao i oblikovanja primjeraka koji su istodobno podsjetnik na muzejsku kolekciju i autorski rad dizajnera. I Studij dizajna pokrenuo je, uz pomoć agilnoga profesora Mladena Orešića, zanimljivu suradnju s proizvođačima koja je rezultirala nekolicinom zanimljivih proizvoda koji su ušli u prodajni program tih proizvođača. Također, mladi produkt-dizajneri tako su stekli, što je možda najvažnije, neprocjenjivo iskustvo koje će im pomoći u daljnjem radu te potvrdu da svojim trudom i radom uistinu mogu učiniti čuda. Među najaktivnijima su Bernarda i Davor Silov, bračni par koji stoji iza brenda ATMOSFERA. Oni inzistiraju na harmoničnim suodnosima prostora, objekata i prirode, vodeći računa o atmosferi. Postoje od 2005., a već ih je 2007. ugledni časopis Wallpaper uvrstio među deset mladih dizajnerskih studija na koje treba obratiti pažnju. Kažu da ih vode emocije, intuicija i uvid, a oni su možda i najzaslužniji da su se naši dizajneri skupno predstavili na

posljednjem berlinskom sajmu Qubique, gdje su bili među zapaženijima.

"**MEĐU NAMA DIZAJNERIMA** nema zavisti i kompetitivnosti. Voljeli bismo da barem netko od nas sklopi veliki posao u inozemstvu jer bi to bio velik uspjeh i znak da tim putem, zajedničkim snagama moramo krenuti. Kada se svi ovi predmeti stave na hrpu, izgledaju puno bolje i ozbiljnije nego da su izloženi pojedinačno i mislim da tek tako imamo šanse parirati, a možda se i izdvojiti u moru jakih brendova kao što su Foscarini, Vitra, Norman Copenhagen... koji također svoje stvari izlažu na saj-

Mladi dizajneri u radionicama proizvode jeftine prototipove, a sami se bave i marketingom i PR-om te distribucijom

mu", zaključio je Davor Silov iz Atmosfere. Njihov BOOMERANG je inovativan i zabavan proizvod, a riječ je o svojevrsnu interaktivnom namještaju koji Silov opisuje motom 4R ('Rethink - Rearrange - Reuse - Repeat' (ponovno razmisli - ponovno uredi - ponovno iskoristi - ponovi). To su modularni lukovi od kojih se može slagati 30-ak različitih vrsta namještaja. Struka njihov rad prepoznaje kao domišljat, pa i duhovit, jako jednostavan i pametan izum, a odnedavno ih proizvode u raznim bojama. Uz Bernardu i Davora Silova, u Berlinu su se predstavili i Maša Milovac koja je s Dorom Đurkeseć i Mijom Bogovac (objedinjene su u dizajnerski studio KANCELARIJA) na Qubiqueu predstavila svoj stolić Porthos koji je već bio zapažen na sajmovima u Milanu i u Beogradu, Maja Mesić sa svojim fantastičnim tepisima i hvaljenim bojicama Boya, Ana Tevšić s atraktivnom lampom Twister, zatim Kristina Volf sa stolićem Olio i kubusima od aluminijskog pletiva te Željka Kavran s tabureima Kupid i zavodljivim stolićem Secret Air, te već svima dobro poznata GRUPA sa svojom lampom Model, jastucima Pilot i vješalicom Figura.

"**MISLIM DA SMO S** hrvatskim produkt-dizajnom krenuli na put koji je zaista težak, osobito ako mladi kreativci nemaju podršku cijelog sustava, kao što je to slučaj u Italiji, Francuskoj, Danskoj - zemljama koje jako puno ulažu u dizajn. Naravno da im treba pomoć proizvođača, distributera, Gospodarske komore, raznih klastera, ministarstava i institucija, ali i podrška kupaca koji će se u odlučiti baš za njihov dizajn, a ne talijanski, francuski, skandinavski... Pred nama je još dalek put, ali mislim da je hrvatski dizajn danas na jako dobrom putu", zaključila je Boba Blašković. **N**

CVYK Dizajniran za uštedu. **0, da!**

~~3.170^{+PDV} kn~~

999^{+PDV} kn **-68%**

Nashuatec SPC231N

- » Brzina: 20 u boji, 20 c/b ispisa u minuti
- » Standardno: laserski pisač u boji
- » Rezolucija: 2,400 x 600 dpi (ekvivalent)
- » Format: A4
- » Sadržaj: Mrežna kartica, USB 2.0

[Ušteda]

[Brzina]

[Ekologija]

Besplatna dostava i instalacija odnosi se na Zagrebačku županiju. Za ostale županije kupac plaća samo troškove vozila. Slike mogu služiti kao ilustracija proizvoda. Nashuatec i Nashuatec logo registrirani su zaštitni znaci Ricoh grupe.

nashuatec

Besplatna dostava i instalacija

Režemo troškove ispisa. **0, da!**

CVYK

T • 01 240 99 99
 F • 01 240 91 30
 A • Savica I. 119, 10000 Zagreb
 E • info@copy-electronic.hr
 W • www.copy-electronic.hr

COPY ELECTRONIC